

สรุปการประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ
และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในการประชุมวุฒิสภา สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง ครั้งที่ ๕
วันจันทร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๔

การประชุมวุฒิสภา สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง ระเบียบวาระ ความคืบหน้าในการติดตาม
เสนอแนะ เร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ครั้งที่ ๕
ในวันจันทร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ การอภิปรายยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แผนแม่บทประเด็นความมั่นคง
ประเด็นการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ โดยคณะกรรมการการทหารและความมั่นคงของรัฐ
มีพลเอกสิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง เป็นประธาน และผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย
คณะกรรมการการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ สมาชิกวุฒิสภา ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนกระทรวง
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สรุปดังนี้

๑. พลเอกวรพงษ์ ส่องเนตร เลขาธิการคณะกรรมการการทหารและความมั่นคงของรัฐ
มีประเด็นที่จะสอบถามเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ เนื่องจากปัญหาการค้ำมนุษย์
เป็นปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ และเป็นปัญหาที่จะต้องดำเนินการให้ยุติลงภายในปี ๒๕๗๐
ตามที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นความมั่นคง โดยผลการประเมินที่ผ่านมา
ในรายงาน Tip Report ประจำปี ๒๕๖๔ ประเทศไทยขยับลงอยู่ระดับ Tier 2 Watch List โดยมีประเด็น
สอบถามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ ได้แก่ พม. รง. และ ตร. ดังนี้

๑.๑ ประเทศไทยมีแนวความคิด - แผนปฏิบัติการในการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ อย่างไร

๑.๒ การป้องกันและการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ที่ผ่านมา มีผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมอะไรบ้าง
มีอุปสรรค ปัญหา ข้อขัดข้องในการดำเนินการรวมทั้งปัญหาด้านกฎหมาย อย่างไรบ้าง

๑.๓ ท่านคิดว่าแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐
ยังทันสมัยอยู่หรือไม่ และท่านมีแนวความคิดในการแก้ไขปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องในการดำเนินการอย่างไร

๑.๔ ผลการประเมินของ TIP Report ท่านมีความเห็นอย่างไร มีผลกระทบต่อประเทศไทย อย่างไร
บ้าง และท่านมีแนวความคิดในการที่จะยกระดับการถูกประเมิน โดย TIP Report อย่างไรบ้าง

๑.๕ ท่านมีแนวความคิดที่จะพัฒนาปรับปรุงแนวคิด วิธีการ และแผนการดำเนินการใหม่ ๆ
อะไรบ้าง ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์และกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรมสอดคล้องกับ
เป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทฯ ประเด็นความมั่นคง ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ และ พ.ศ. ๒๕๗๐ อย่างไร
และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จดังกล่าว คืออะไร

๑.๖ พม. รง. และ ตร. มีแนวความคิดในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่หน่วยงานของท่าน
รับผิดชอบในการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรมอย่างไร พม. รง. และ ตร. มีแนวความคิดในการดำเนินการ
ให้บรรลุเป้าหมายอย่างไร

๒. ในประเด็นที่สอบถามตามข้อ ๑ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตอบข้อ
ซักถามในมิติด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ (Protection) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ด้านการดำเนินคดี
(Prosecution) และกระทรวงแรงงาน ด้านการป้องกันการ (Prevention)

๓. นางนภสร หุ่นสุกใส ที่ปรึกษาวิชาการแรงงาน ได้ตอบต่อประเด็นที่เกี่ยวข้องในส่วนของการ
แก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ด้านแรงงาน (ด้านการป้องกัน) ดังนี้

๓.๑ ผลดำเนินการขับเคลื่อนตามแผนปฏิบัติการป้องกันการค้ำมนุษย์ด้านแรงงาน ที่มีผลสัมฤทธิ์
อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย

๑) ด้านการพัฒนากฎหมาย ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ได้มีการพัฒนากฎหมายที่สำคัญ จำนวน
๔ เรื่อง ได้แก่ (๑) การแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อป้องกันและปราบปรามการ
ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน (๒) การออกกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานในงานประมง
พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๑๑ ฉบับ (๓) การจัดตั้งสหภาพแรงงานข้ามชาติตามหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และ (๔)
การออกกฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๖๔

๒) ด้านการป้องกันการคุ้มครองในแรงงานต่างด้าวที่ทำงานในประเทศไทย มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว ๓ สัญชาติ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ โดยการช่วยเหลือและผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวสามารถอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว กำหนดให้นายจ้างใช้สัญญาจ้าง ๓ ภาษา ตามรูปแบบที่ออกโดยกรมการจัดหางาน เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการต่อใบอนุญาตทำงานของแรงงานต่างด้าว กำหนดให้นายจ้างเป็นผู้จ่ายเงินค่าธรรมเนียมนการจัดหางานให้กับแรงงานต่างด้าว เพิ่มโอกาสในการเปลี่ยนนายจ้างของแรงงานต่างด้าว เพิ่มประสิทธิภาพการนำเข้าแรงงานต่างด้าวตามระบบ MOU ตรวจสอบบริษัทผู้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ ช่วยเหลือแรงงานต่างด้าวร่วมกับภาคีเครือข่าย การให้สิทธิประโยชน์ของแรงงานต่างด้าวในระบบประกันสังคม และการคุ้มครองสิทธิประโยชน์แรงงานตามแนวชายแดน

๓) ด้านการบริหารจัดการแรงงานประมง มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การแก้ไขปัญหาขาดแคลนแรงงานในภาคประมง การปรับปรุงข้อมูลและจัดทำหนังสือคนประจำเรือสำหรับคนต่างด้าว (seabook) การต่ออายุหนังสือคนประจำเรือให้กับคนต่างด้าวที่ได้รับหนังสือคนประจำเรือ การคุ้มครองสิทธิแรงงานประมงทะเลไม่ให้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน และได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานในพื้นที่ ๒๒ จังหวัดติดทะเล การส่งเสริมแรงงานประมงและนายจ้างให้มีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้องตามกฎหมายไม่ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ ดำเนินการตรวจสอบเรือประมงไทยที่แจ้งเข้าออก ณ ท่าเทียบเรือประมงของศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก (PIPO) และการบริหารจัดการแรงงานประมงผ่านโครงการศูนย์ประสานแรงงานประมง ๒๒ จังหวัด

๔) ด้านการเพิ่มขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ และเพิ่มประสิทธิภาพของการตรวจแรงงาน มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การตรวจแรงงานในระบบกลุ่มเสี่ยง สถานประกอบการปรับปรุงสำเนา และเรือประมงการปรับปรุงข้อมูลและจัดทำหนังสือคนประจำเรือสำหรับคนต่างด้าว (seabook) ณ ศูนย์ PIPO และการตรวจแรงงานบริเวณท่าเทียบเรือโดยศูนย์ PIPO การบูรณาการตรวจเรือประมงกลางทะเล การตรวจแรงงานในสถานประกอบการทั่วไป และการตรวจสถานประกอบการที่เสี่ยงต่อการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน การเพิ่มประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และการปรับปรุงกระบวนการทำงานของพนักงานตรวจแรงงาน

๕) การให้ความช่วยเหลือแรงงานไทยที่ถูกหลอกไปทำงานในต่างประเทศ ในปี ๒๕๖๔ มีข้อร้องเรียนทั้งสิ้น ๔๙ ราย เข้าข่ายเป็นคดีค้ามนุษย์ ๑๐ คดี

๓.๒ ปัญหา และอุปสรรค ในการดำเนินงานของกระทรวงแรงงาน มีดังนี้

๑) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-๑๙ เป็นอุปสรรค ในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ ของส่วนภูมิภาค

๒) การถูกตัดงบประมาณ สำหรับจ้างล่าม

๓) พนักงานตรวจแรงงานของกระทรวงแรงงานยังไม่มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และยังไม่มีความเชี่ยวชาญในการคัดแยกเหยื่อเพื่อไปสู่การดำเนินคดีค้ามนุษย์ด้านแรงงาน

๓.๓ แนวความคิดด้านการป้องกันในการที่จะยกระดับการถูกประเมิน โดย TIP Report โดยกระทรวงแรงงานมีโครงการสำคัญ (Flagship) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ดังนี้

๑) การยกระดับสำนักงานเลขานุการศูนย์บัญชาการป้องกันการคุ้มครองด้านแรงงาน

๒) การจัดทำระบบรับเรื่องร้องทุกข์ ร้องเรียน การค้ามนุษย์ด้านแรงงาน การบริหารจัดการข้อมูลและการส่งต่อคดี

๓) การเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

๔) การจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจต่อต้านการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน

๓.๔ แนวทางการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับเป้าหมายของแผนแม่บทประเด็นความมั่นคง ๓ แนวทาง

- ๑) การดำเนินโครงการ flagship ของกระทรวงแรงงาน
- ๒) การดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๕
- ๓) การสร้างความร่วมมือร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ

๓.๕ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน และแรงงานบังคับ

- ๑) การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) องค์กรระหว่างประเทศ
- ๒) งบประมาณในการดำเนินการ
- ๓) ความรู้ความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบนายจ้าง/สถานประกอบการ การตัดแยกผู้เสียหายจากการถูกบังคับใช้แรงงานหรือบริการ รวมทั้งการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน
- ๔) การจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติเรื่อง การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ตามมาตรา ๖/๑ แห่ง พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๔. ในช่วงสุดท้ายของการประชุมดังกล่าว พลเอก วรพงษ์ สง่าเนตร เลขาธิการคณะกรรมการทหารและความมั่นคงของรัฐ ขอให้ทุกหน่วยงานปฏิบัติตามแผนที่ได้กำหนดไว้อย่างเป็นทางการเพื่อสามารถยกระดับจาก Tier 2 Watch List ให้เป็น Tier 2 ต่อไป